

Oponentský posudek na rigorózní práci

Dědická smlouva jako nový dědický titul

Autor: Mgr. Michal Srp

1. Autorem zvolené téma je bezpochyby nové a aktuální. Zavedení úpravy dědické smlouvy s sebou přináší mnohé otázky nejen teoretického, ale především praktického rázu. Problematika dědické smlouvy je sice v současné době zpracována na úrovni komentářové, knižní i časopisecké, nicméně praktické zkušenosti s tímto institutem jsou malé a to především z důvodu jistých obav z možných, nepředvídaných důsledků využití dědické smlouvy, která je však upravena v ABGB, BGB či v Code civil. Autor zvolil svým způsobem komplexní pojetí zpracování problematiky. Výklad podal v patřičných konotacích na související instituty dědického práva (dohodu o zřeknutí se dědického práva, ale též obecné podmínky dědické sukcese). Zpracování zvoleného tématu v širších konotacích a v komparativním pohledu je nutné hodnotit kladně.

2. Předložená rigorózní práce se zdánlivě zabývá úzkým tématem. Opak je však pravdou, neboť na problematiku dědické smlouvy je potřeba pohlížet v kontextu úpravy celého dědického práva, práva rodinného a práva smluvního, obecnou část občanského práva z toho nevyjímaje. Z hlediska rozsahu vstupních informací lze konstatovat, že se autor musel vypořádat s relativně rozsáhlou materií nejen ryze pozitivistických informací (ABGB, tzv. střední zákoník občanský, OZ 40/1964, předchozí právní úprava, OZ 89/2012, ale též současná rakouská úprava a německá úprava, ale též zdrojů teoretických, praktických či historicko-právních. Teoretické nároky plynuly přímo z povahy autorem zvoleného tématu, neboť dědická smlouva v sobě spojuje prvky závěti i smlouvy. Právě tyto aspekty v patřičných konotacích přinášejí celou řadu otázek, na které se autor snažil najít odpovědi. V zásadě využíval standardních interpretačních metod a to především deskripci, analýzu a syntézu. Třetí kapitola je pojata komparativně. Závěry uvedené v práci mají dostatečnou oporu v řádně citované domácí i zahraniční literatuře. Poznámkový aparát je s drobnými nedostatky veden průběžně a čítá 92 poznámek pod čarou.

3. Práce je vedle úvodu a závěru přehledně rozčleněna do tří stěžejních kapitol. Těžiště práce však spočívá ve druhé a třetí kapitole. Druhá kapitola je zaměřena

na domácí právní úpravu, třetí kapitola je věnována právní úpravě rakouské a německé. Jednotlivé kapitoly jsou dále přehledně rozčleněny do jednotlivých podkapitol. Obsahová náplň koreluje s formálním členěním textu. Z hlediska koncepce předložené práce je možné konstatovat, že autor přechází od obecnějších témat k tématům speciálním. Kladně je nutno hodnotit strukturovanost výkladu, který postihuje klíčové otázky vyvstávající s aplikací institutu dědické smlouvy.

4. Předložená rigorózní práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Autor se neomezil na pouhý popis a ani na pouhou kontrapozici recentních názorových proudů, nýbrž si klade četné otázky, na které se snaží samostatně nalézat odpovědi. Na několika místech autor kultivovaně sděluje své názory. Kladně je potřeba hodnotit zpracování otázek úplatnosti, aleatorní povahy dědické smlouvy, souvislosti s dohodou o zřeknutí se dědického práva. Autor v první kapitole vhodně předložil historickou genezi úpravy dědické smlouvy. Práce má relativně vysokou teoretickou úroveň. Je nutno ocenit i práci s latinskou terminologií a citáty.

5. Autor naplnil cíl práce, který sice v samotném úvodu výslovně nevymezil, však z textu práce je bez problémů zjištělný. Mgr. Michal Šrp projevil hlubokou znalost zvolené problematiky a schopnost pracovat samostatným a tvůrčím způsobem (generátor incidence shod vykázal shodu nižší než pět procent).

6. Předložená rigorózní práce má velmi dobrou jazykovou a stylistickou úroveň. Text je čtivý a srozumitelný. Práce je přehledně graficky upravena.

K předložené rigorózní práci je možné mít některé připomínky a to jak formálního tak i obsahového rázu.

Opakujícím se formálním nedostatkem poznámkového aparátu je citace E. Wellech bez uvedení strany, autorem zřejmě nezpůsobené je chybné očíslování poznámek pod čarou. Na straně 43 zákoníky opomenuli. Str. 73 formulace věty: „V této souvislosti je možné se odkázat na obecná ustanovení občanského zákoníku zabývajícího se relativní neúčinností.“

Vytknout lze hraniční rozsah předložené práce.

Po obsahové stránce lze práci vytknout: na straně 45 autor uvádí, že pojem negativní závěti nebyl české právní vědě znám – avšak srov. Knapp, V. Negativní závěť, Socialistická zákonnost, č. 6, 1988, str. 344.

Na straně 82 a 83 autor hovoří o jednostranné smlouvě. Z kontextu je sice patrná správná myšlenková koncepce, nicméně smlouva je minimálně dvoustranná.

7. Předložená rigorózní práce splňuje formální (hraničně) a obsahové požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, při které se autor zaměří na následující otázky:

Lze povinnosti z dědické smlouvy zajistit zástavním právem, resp. zřídit zástavní právo dědickou smlouvou?

K jakému okamžiku by se dle názoru autora, případně současně publikovaných názorů měla počítat čtvrtina pozůstalosti?

V Praze 12. 12. 2016

JUDr. et MUDr. Alexandr Thöndel, Ph. D.

Oponent rigorózní práce